

**MATEŘSKÁ ŠKOLA, SKUTEČ,
PORŠOVA ULICE 240, OKRES CHRUDIM**

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO
PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ**

„DUHOVÝ ROK“

Obsah

1. Identifikační údaje o mateřské škole.....	4
2. Charakteristika mateřské školy	6
3. Podmínky vzdělávání	9
3.1 Věcné podmínky.....	9
3.2 Životospráva	10
3.3 Psychosociální podmínky.....	11
3.4 Organizace	11
3.5 Řízení mateřské školy	12
3.6 Personální a pedagogické zajištění.....	13
3.7 Spoluúčast rodičů	13
3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	14
3.9 Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných.....	15
3.10 Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let	15
3.11 Podmínky pro vzdělávání dětí v posledním ročníku mateřské školy.....	16
3.12 Podmínky pro poskytování jazykové podpory dětem s nedostatečnou znalostí ČJ.....	18
4. Organizace vzdělávání	20
4.1 Vnitřní uspořádání školy.....	20
4.2 Složení tříd.....	20
4.3 Charakteristika jednotlivých tříd	20
4.4 Plánování činností.....	21
4.5 Rozvrh činností během dne.....	21
4.6 Přijímací řízení	22
5. Charakteristika vzdělávacího obsahu předškolního vzdělávání	23
5.1 Filozofie školy	23
5.2 Dlouhodobé vzdělávací cíle a záměry	23
5.3 Přístupy, formy a metody práce	24
6. Vzdělávací obsah předškolního vzdělávání	25
6.1 Integrované bloky.....	25
6.2 Integrovaný blok č. 1. „Čas poznávání“	25
6.3 Integrovaný blok č. 2 „Čas podzimního hraní“	30
6.4 Integrovaný blok č. 3 „Čas zimního radování“	36
6.5 Integrovaný blok č. 4 „Čas jarního dovádění“	43
6.6 Integrovaný blok č. 5 „Čas letního cestování“	49

7. Dílčí projekty a programy	55
7.1 „Máme se všichni rádi – pavučina citů“	55
7.2 „Svět kolem nás – výpravy za poznáním“	57
7.3 „Slavnosti a svátky“	58
7.4 „Slunce, vítr, voda, vzduch, ve zdravém těle zdravý duch“	60
7.5 „Dopravní výchova – červená, žlutá, zelená, co to asi znamená“	62
7.6 „Ekologie – příroda může existovat bez člověka, ale člověk bez přírody nikdy“	63
8. Evaluační systém	66
8.1 Oblasti evaluace na úrovni školy	67
8.2 Oblasti evaluace na úrovni třídy	67
8.3 Struktura vlastního hodnocení školy	69

1. Identifikační údaje o mateřské škole

Škola:

Mateřská škola, Skuteč, Poršova ulice 240, okres Chrudim

Poršova ulice 240

539 73 Skuteč

IČO: 75016184

Právní forma:

- příspěvková organizace
- jedná se o samostatné zařízení se školní jídelnou a se školní jídelnou - výdejnou

Typ školy: Mateřská škola s celodenním provozem

Ředitelka školy: Iveta Hrubá

Kontakty:

tel.: +420 469 350 453, +420 736 483 090

e-mail: ms.porsova@c-box.cz

Zřizovatel školy:

Město Skuteč, okres Chrudim

Palackého nám. 133

539 73 Skuteč

Starosta: Pavel Bezděk

Kontakty:

tel.: +420 469 326 403

e-mail: mesto@skutec.cz

Náš ŠVP PV: „Duhový rok“

Motto: „Zkušenost je nejlepším učitelem.“

Cicero

Zpracovatel ŠVP PV: ředitelka školy **Iveta Hrubá**, ve spolupráci s pedagogickým sborem, na základě RVP PV 2004 (upravený RVP PV nabývá účinnosti od 1. 9. 2021).

Schváleno na pedagogické radě dne: 30. 8. 2021, č. j. MŠ 111/21

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2021 do 31. 8. 2024

Ve Skutči dne 30. 8. 2021

podpis:

2. Charakteristika mateřské školy

Počet tříd: 4

Kapacita: 106

Z historie skutečné předškolní výchovy

Naše mateřská škola navazuje v přímé linii na počátky předškolní výchovy ve Skutči. Jak dokazují materiály, uložené v Městském muzeu, již v roce 1897 „Skutečtí občané uznali za nutné zajistit dozor u dětí od tří let až do doby jejich odchodu do školy. “Proto byl ustanoven „Spolek pro zřízení opatrovny“ pro děti zaměstnaných rodičů. V tomtéž roce byla založena vkladní knížka s prvním vkladem padesáti zlatých.

Dále se v historických materiálech dočteme, že: „Dne 2. měsíce prosince 1898, výroční to den padesátiletého slavného panování Jeho c. k. Apoštolského Veličenstva, našeho nejmilostivějšího císaře a krále Františka Josefa I., otevřena byla opatrovna dítek předškolních“.

Vlastní provoz zahájila opatrovna až o tři měsíce později – 27. 2. 1899. Ke dni otevření bylo zapsáno 65 dětí – 29 chlapců a 36 dívek. Opatrovna byla zřízena ve sborovně chlapecké školy. V roce 1903 byla přemístěna do dívčí školy. V tomtéž roce byla převedena okresním školským výborem na mateřskou školu, ale i nadále zůstávala součástí školy.

Od 1. 9. 1948 byla mateřská škola výnosem ministerstva školství osamostatněna a správou školy byla pověřena dosavadní učitelka mateřské školy paní Lidmila Kohoutová. Ta rozdělila školu na dvě oddělení: mladší oddělení pro děti tři až čtyřleté a oddělení starší pro čtyři a půl až pětileté. Přesto, že byla mateřská škola samostatná, stále zůstávala v prostorách základní školy. Na stavbu samostatné budovy nebyly peníze.

Až v roce 1955 schválil Krajský národní výbor – školský odbor Pardubice stavbu samostatné budovy mateřské školy.

V roce 1956 se začalo stavět, v letech 1957 a 1958 stavba pokračovala. Školní rok 1958/59 měl být zahájen již v nové budově, ale stavba nebyla dokončena. Proto i tento školní rok zůstávala mateřská škola v budově Jedenáctileté střední školy.

Provoz v nové budově byl zahájen dne 3. 5. 1959. Od školního roku 1959/60 měla mateřská škola tři třídy po 31 dítkách.

V roce 1962 bylo rozhodnuto přistavět k budově školy budovu další, montovanou, kde by byly lehárny pro odpočinek dětí. Po dokončení přístavby byly prostory využity na třídu pro nejmenší děti a dvě lehárny. Přesto kapacita mateřské školy nedostačovala zájmu rodičů o předškolní výchovu jejich dětí, proto byla dne 2. 1. 1967 otevřena ještě jedna třída v budově ZDŠ. Celkem bylo zapsáno 115 dětí.

Tak bychom mohli v historii naší mateřské školy pokračovat až do současnosti.

Rozhodně ale nemůžeme vynechat školní rok 1975/76. V tomto roce byl založen dětský pěvecký sbor „Fialky“, který na škole působí bez přerušení až do současnosti. Mnohé děti, které ve Fialkách začínaly, učaroval zpěv natolik, že po skončení docházky do MŠ v něm pokračují v některém dalším pěveckém sboru ve Skutči.

V letech 1988/1994 fungovala na škole specializovaná logopedická třída.

V současné době funguje na škole také nadstandardní činnost anglického jazyka, pěvecký sbor „Fialky“ a v jarních měsících absolvují především starší děti plavecký výcvik v krytém bazénu ve Skutči.

Charakteristika školy

Děti v našem městě a jeho blízkém okolí v posledních letech přibývá a kapacita naší školy byla nedostačující. Také vzhledem ke skutečnosti, že dlouhodobě nevyhovoval technický stav přístavby, ve které byly umístěny lehárny dětí, jsme společně se zřizovatelem hledali řešení, jak tuto situaci napravit. Z hlediska finančního i časového se jako nejoptimálnější ukázala rekonstrukce vily Komenského nám. 224 ve Skutči na druhou budovu stávající mateřské školy. Tato rekonstrukce byla pouze dočasným řešením. Z dlouhodobého hlediska přetrvával záměr vybudovat přístavbu u stávající hlavní budovy mateřské školy.

Současná mateřská škola tedy sídlí od listopadu 2020 v hlavní budově a její nové přístavbě. Svým umístěním je mateřská škola poměrně blízko centra města, ale zároveň v jeho klidové části. Budovy mateřské školy obklopuje rozsáhlá školní zahrada, zahrádkářská kolonie a areál sportovišť Města Skutče. Celková kapacita školy je 106 dětí. V hlavní budově školy jsou umístěné dvě třídy s celkovou kapacitou pro 50 dětí a herny s lehárnou. V zázemí jsou prostory

školní kuchyně. V nově otevřené přístavbě jsou také dvě třídy s celkovou kapacitou 56 dětí, lehárny a školní jídelna – výdejna. Ve školní jídelně - výdejna se připravuje pitný režim, dokončují se svačiny a porcují obědy pro děti i zaměstnance školy.

Výchovně vzdělávací proces probíhá na základě Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, nabízíme kvalitní standardní i nadstandardní péči o všechny děti naší školy (kulturní akce, akce pro rodiče a děti, plavecký kurz, výlety, exkurze, společné akce se ZŠ...). Smyslové vnímání světa jako základ veškerého přirozeného poznávání je základem výchovného působení. Pozornost věnujeme prevenci narušené komunikační schopnosti zařazováním jazykových chviliek, rozvíjením komunikačních dovedností dětí. Zažitou tradicí školy je úzká spolupráce se základními školami, s pediatry, pedagogicko-psychologickou poradnou, SPC.

Snahou naší školy je rozvíjet samostatné a zdravě sebevědomé děti cestou přirozené výchovy, položit základy celoživotního vzdělávání všem dětem podle jejich možností, zájmů a potřeb, rozvíjet podmínky pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, děti nadané, děti od dvou do tří let, děti v posledním ročníku mateřské školy a pro poskytování jazykové podpory dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka.

3. Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Mateřská škola sídlí ve stavebně propojených budovách, které obklopuje rozsáhlá školní zahrada. Součástí školní zahrady je několik herních sestav se skluzavkami, pružinová houpadla, průlezka, altánek, dvě pískoviště a bazén.. V roce 2021 bylo zrekonstruováno dopravní hřiště (nový asfaltový povrch s novým dopravním značením) a zděný zahradní domek. Zároveň byla vybudována nová dřevěná chatka pro děti.

Na obou budovách splňují vnitřní prostory požadavky bezpečnostních a hygienických norem. Nově přistavěná budova je bezbariérová. Obě budovy jsou zabezpečeny kamerovým a bezpečnostním systémem.

Původní budova, postavená v roce 1958 pro výchovu a vzdělávání předškolních dětí, prošla během své existence vnitřními i vnějšími úpravami. Ve školním roce 2014/2015 prošla budova velkou rekonstrukcí. V první etapě rekonstrukce došlo k demolici původní přístavby, následovalo odbagrování a izolaci základů budovy, kompletní výměně topné soustavy, výměna oken a zateplení budovy. Součástí byla výměna rozvodů vody a obkladů ve školní kuchyni.

V průběhu několika posledních let se nám postupně podařilo všechny třídy vybavit novým, bezpečným a zdravotně nezávadným nábytkem, stolky i židlemi pro děti. Dále proběhla kompletní celková rekonstrukce umýváren a toalet pro děti na hlavní budově, včetně nové dlažby a obkladů.

Dostatečně velké prostory tříd nám umožňují vytvářet pro děti koutky k různým skupinovým i individuálním aktivitám a činnostem. Obě budovy jsou dostatečně vybaveny hračkami a didaktickými pomůckami, které jsou dostupné všem dětem i pedagogům. Odpovídají zdravotním i bezpečnostním požadavkům a jsou postupně doplňovány. Máme stanovena pravidla pro jejich používání a využívání, která se snažíme dodržovat a respektovat společně ve všech třídách. Na hlavní budově byla lehárna vybavena novou nábytkovou sestavou pro ukládání tělocvičného nářadí a náčiní, dále je využívána k ukládání odpočinkových matrací pro děti. V roce 2021 se podařilo nově vybudovat zázemí pro sborovnu s kuchyňským koutkem.

Na celkové úpravě a vzhledu mateřské školy se podílejí nejen pedagogové a zaměstnanci školy, ale svými výrobky také děti. Rodiče si mají možnost jejich výtvary prohlížet v šatnách i společných prostorách školy a také na výstavkách při společných výtvarných dílnách s rodiči.

3.2 Životospráva

Jídlo je dětem připravováno ve školní kuchyni na hlavní budově. Na druhou budovu je dováženo v nerezových termoportech za dodržení hygienických požadavků na stravování. Ve školní jídelně - výdejně na druhé budově se připravuje pitný režim, dokončují se svačiny a porcuje a vydává hlavní jídlo. Máme vypracovaný systém kritických bodů HCPP.

Při zachování vhodné skladby jídelníčku a dodržení zdravých technologických postupů při přípravě pokrmů a nápojů se snažíme také obohacovat skladbu jídelníčku o nové receptury, zdravou výživu. Snažíme se vycházet vstřícně dětem s individuálními stravovacími potřebami (diety doporučené lékařem). Mezi jednotlivými podávanými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly. Dětem je zajištěn v průběhu celého dne pitný režim v podobě různých druhů čajů, vitamínových nápojů a vody. Ve třídách máme stojany se značkami na hrnečky pro děti. Každé dítě si samo nápoj v průběhu celého dne nalévá (mladším dětem pomáhá na požádání učitelka) do svého hrnečku. Hrneček si poté pověsí na svou značku na stojanu a má možnost jej opětovně použít. Po ukončení provozu je nádobí každý den v kuchyni umyto.

Děti nikdy do jídla ani pití nenutíme, ale snažíme se, aby vše alespoň ochutnaly a naučily se tak zdravému stravování. Vedeme děti k samostatnosti a sebeobsluze při prostírání, stolování a úklidu použitého nádobí. Daná pravidla, která jsme společně s dětmi vytvářeli, se snažíme dodržovat a vedeme k nim děti v jednotlivých třídách (pravidla slušného stolování, bezpečnosti).

Pravidelný denní řád je natolik flexibilní, že nám umožňuje organizaci činnosti dětí v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci. Samozřejmě s ohledem na dodržení vhodných intervalů při podávání jídla. Rodiče mají možnost přivádět děti do MŠ dle svých potřeb a možností. Velký zřetel je brán na dostatek pohybu dětí v interiéru školy a s ohledem na kvalitu ovzduší i venku.

Pravidelně děti otužujeme vzduchem (vedeme je k odkládání nadbytečného oblečení, dostatečný pobyt venku, pravidelné větrání) i vodou (jedenkrát ročně je organizován plavecký výcvik v krytém bazénu). V letním období využíváme zahradní bazén na školní zahradě, hry ve vodě a s vodou. Pohyb dětí je spontánní i cíleně řízený. Snažíme se podporovat zdravý životní styl.

V denním programu se snažíme respektovat individuální potřeby aktivity, spánku a odpočinku u jednotlivých dětí. Pro děti s nižší potřebou spánku se snažíme připravit jiný klidný program místo odpočinku na lůžku (především starším dětem).

3.3 Psychosociální podmínky

Všichni zaměstnanci vytvářejí takové prostředí, aby se zde děti i dospělí cítili spokojeně, jistě a bezpečně. Všechny děti mají v naší škole stejná práva, stejné možnosti i povinnosti. Nikdo není zvýhodňován či naopak. Naším cílem je vytváření klidného a pohodového prostředí, které musí být nejen bezpečné pro děti a všechny dospělé, ale také dostatečně podnětné a přizpůsobivé k individuálním požadavkům dětí. Snažíme se respektovat potřeby dětí v průběhu celého dne. Péče o děti je podporující, počítáme s aktivní spoluúčastí dítěte při všech činnostech. Pedagogové se snaží o nenásilnou komunikaci s dítětem, která mu je příjemná a kterou navozují vzájemný vztah důvěry a spolupráce. Dětem dáváme srozumitelné a jasné pokyny. Ve vztazích mezi dětmi a dospělými se projevuje vzájemná důvěra a respekt. Postupně vyřazujeme nezdravé soutěžení dětí. Převažují pozitivní hodnocení, pochvaly, cílené ke konkrétní osobě. Podporujeme dítě v důvěře k nám, učíme ho samostatně pracovat a rozhodovat. Snažíme se v dětech rozvíjet cit pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu. Pedagogové se dostatečně věnují vztahům ve třídě, nenásilně tyto vztahy ovlivňují prosociálním směrem (prevence šikany, vedeme děti k umění řešit problém). Rodiče mají právo, po domluvě s učitelkou, účastnit se vzdělávání svého dítěte a přiměřeně zasahovat do chodu školy. Mají možnost dle potřeby účastnit se adaptace nově přichozích dětí. Děti mají volnost a osobní svobodu, usměrněnou pravidly, která si vytvářejí společně s učitelkou.

3.4 Organizace

Celý denní režim je přizpůsobován potřebám a individuálním zvláštnostem dětí. Pedagogové se plně věnují dětem a děti zde nacházejí potřebné zázemí, bezpečí i soukromí (při osobní hygieně, možnost se uchýlit do klidnějších koutků apod.). Snažíme se o vyvážený poměr řízených a spontánních aktivit. Dáváme dětem dostatek času a prostoru k dokončení započaté činnosti, popřípadě možnost se k činnosti později vrátit. Pedagogové vytvářejí dětem vhodné podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti. Třídy jsou naplněny do povolené kapacity dětí na třídu.

Organizace dne

06.15 – 08.30	scházení dětí, spontánní hra, didakticky zacílená činnost (záměrné a spontánní činnosti s dětmi individuální i skupinové), jazykové chvílky, smyslové hry
08.30 – 09.00	cvičení, hygiena, svačina
09.00 – 09.30	činnosti dětí řízené pedagogem a směřující k plnění výchovných cílů, individuální a skupinová práce s předškoláky
09.30 – 11.30	příprava na pobyt venku, pobyt venku
11.30 – 14.00	hygiena, oběd, odpočinek, (individuální péče pedagogická, logopedická prevence)
14.00 – 16.15	svačina, odpolední zájmové činnosti dětí, spontánní hra

3.5 Řízení mateřské školy

Ředitelka se snaží zajišťovat dobré pracovní podmínky pro pedagogické i provozní zaměstnance. Při vedení zaměstnanců vytváří ovzduší vzájemné důvěry a tolerance. Respektuje jejich názor, přání, operativní připomínky. Ředitelka vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, pozitivně je motivuje. Všichni pracovníci mají vymezené pracovní povinnosti a kompetence ve své pracovní smlouvě a náplni práce. Pravidelně se všichni zaměstnanci účastní společných provozních a pedagogických porad. Všichni pedagogové se podílí na vypracování ŠVP PV a společně s provozními zaměstnanci také na evaluační činnosti, z jejichž výsledků jsou vyvozovány závěry pro naši další práci.

Všichni zaměstnanci pracují jako tým a podílí se na dobrém chodu školy. Spolupracujeme nejen s rodiči, ale také s širší veřejností. Na velmi dobré úrovni je spolupráce se zřizovatelem, různými organizacemi (kynologové, myslivci, letiště), s penziony pro seniory a také s mateřskými a základními školami ve Skutči a okolí, se ZUŠ a městskou knihovnou. Úzce spolupracujeme také se Speciální ZŠ ve Skutči, kde je Speciálně pedagogické centrum.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

Na naší mateřské škole pracuje ve čtyřech třídách (včetně ředitelky) osm pedagogů. Všichni pedagogové mají předepsanou odbornou kvalifikaci. Každý z pedagogů i provozních zaměstnanců má možnost dalšího sebevzdělávání na vzdělávacích akcích dle nabídky NIDV, CCV a dalších organizací. Pedagogové také využívají odbornou literaturu a nové poznatky se snaží využívat při práci s dětmi. Všichni pedagogové spolupracují na vytváření programu školy, při hodnocení školy, evaluaci a vůbec na celkovém chodu školy. Pracují, jednají a chovají se profesionálním způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna dětem optimální péče.

Překrývání přímé pedagogické činnosti pedagogů ve třídě je zajištěno podle možností a podmínek školy.

Na naší škole zajišťuje výuku anglického jazyka lektorka ze základní školy, plavecký kurz zajišťuje odborně způsobilý personál krytého bazénu ve Skutči. Specializované služby (psychologické poradenství, speciálně pedagogické poradenství apod.) jsou zajišťovány odborníky školských poradenských zařízení.

3.7 Spoluúčast rodičů

Spolupráce s rodiči je na velmi dobré úrovni. Rodiče se zajímají o výchovný proces a prospívání svého dítěte. Pedagogové plní funkci odborného poradce v oblasti výchovy a vzdělávání a domlouvají se s rodiči na společném postupu při výchově jejich dítěte. Snažíme se porozumět a vyhovět konkrétním potřebám jednotlivých dětí a jejich rodičů. Ve vztazích mezi rodiči a pedagogy, popřípadě ostatními zaměstnanci školy panuje oboustranná důvěra, vstřícnost a ochota spolupracovat. Rodiče mají možnost podílet se na dění ve škole, jsou dostatečně informováni o všem, co se ve škole děje. Všichni zaměstnanci chrání soukromí rodiny a zachovávají diskretnost v jejich svěřených vnitřních záležitostech. Jednají s rodiči ohleduplně, s taktem.

Mateřská škola se prezentuje vystoupeními pro veřejnost v KKS, články ve Skutečských novinách, na webových stránkách školy i akcemi pořádanými pro veřejnost (např. zahradní slavnosti, dny otevřených dveří).

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností, nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

Tyto podmínky vycházejí z vyhlášky č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných s platností od 1. 9. 2016.

1. Škola zajišťuje podpůrná opatření 1. stupně pro:

- děti s OŠD,
- děti s narušenou komunikační schopností,
- děti, u kterých je předpoklad OŠD v posledním roce docházky,
- děti s předpokladem speciálních vzdělávacích potřeb,
- vytvoření plánu pedagogické podpory (PLPP).

2. Pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními od 2. stupně škola zajišťuje:

- zpracování IVP na základě doporučení školského poradenského zařízení
- vedení pedagogů garanty vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (na škole pracuje speciální pedagog),
- úzká spolupráce se zákonnými zástupci dítěte, i s rodiči všech dětí – citlivá komunikace a předávání potřebných informací,
- pravidelné konzultace pedagogických pracovníků a vyhodnocování zvolených postupů,
- prostředky pedagogické podpory dítěte, zejména didaktické a materiální úpravy průběhu vzdělávání.

Mateřská škola spolupracuje se školskými poradenskými pracovišti, která jsou příslušná druhu potřebných podpůrných opatření pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, i s odborníky mimo oblast školství.

Mateřská škola zajišťuje přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření.

Mateřská škola zabezpečuje pro úspěšné vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními uplatňování principu diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání.

3.9 Podmínky pro vzdělávání dětí nadaných

Za nadané dítě se považuje především dítě, které při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Depistáž nadání včetně vzdělávacích potřeb dětí probíhá zejména pomocí pozorování a zpracování pedagogické diagnostiky dítěte. Při zjištění faktu, že by se mohlo jednat o nadané dítě, je nejprve vypracován Plán pedagogické podpory (PLPP) podle individuálních potřeb dítěte, a to ve spolupráci s rodiči. Nejdéle po třech měsících je navázána spolupráce s PPP či SPC k dalšímu odbornému posouzení. O všech krocích jsou informováni i zákonní zástupci dítěte. Samotné zjišťování nadání provádí školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou, která dítě vzdělává. Pokud se nadání dítěte projevuje v oblastech pohybových, manuálních nebo uměleckých dovedností, vyjadřuje se školské poradenské zařízení zejména ke specifickým žákovy osobnosti, které mohou mít vliv na průběh jeho vzdělávání, a míru žákova nadání zhodnotí odborník v příslušném oboru. Po stanovení diagnostiky probíhá stimulace rozvoje nadaného dítěte, a to prostřednictvím didaktických materiálů a různých pomůcek (doporučení poradenského zařízení). Mateřská škola vyhodnocuje pokroky dítěte a dává zpětnou vazbu rodičům, veškeré pokroky konzultuje i nadále s odborníky.

Mateřská škola má vytvořeny podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. Vzdělávání probíhá za podmínek, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání, a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet.

3.10 Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let

Do naší mateřské školy jsou přijímány děti ve věku od dvou do tří let, mateřská škola zajišťuje tyto podmínky:

- vybavení dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti,
- ve věkově heterogenní třídě jsou pro zajištění bezpečnosti zneprístupněny bezpečnost ohrožující předměty, ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek,
- prostředí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, umožňovalo variabilitu v uspořádání prostoru a zabezpečovalo možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku,
- vybavení dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte,
- zajištění vyhovujícího režimu dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek),
- vytváření podmínek pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami,
- dítěti je umožněno používat specifické pomůcky pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty, vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí,
- v mateřské škole jsou aktivně podněcovány pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.

Podmínky péče o děti od dvou do tří let musí být organizačně a provozně zajištěny v souladu s platnými právními předpisy (bezpečnostní, protipožární a hygienická opatření dle platné legislativy).

3.11 Podmínky pro vzdělávání dětí v posledním ročníku mateřské školy

Změnou školského zákona došlo od 1. 9. 2017 k povinnosti plnit předškolní vzdělávání u dětí, které dosáhly do 31. 8. pěti let, od počátku školního roku.

Povinné předškolní vzdělávání má formu pravidelné denní docházky v pracovních dnech, a to alespoň 4 souvislé hodiny denně. Začátek povinné docházky je od 8.00 hodin.

Povinnost předškolního vzdělávání není dána ve dnech školních prázdnin (tak jako u základních a středních škol). Jarní prázdniny se určují podle sídla mateřské školy, v souladu s organizací školního roku.

Zákonný zástupce dítěte je povinen omluvit jeho neúčast ve vzdělávání způsobem specifikovaným ve Školním řádu mateřské školy, tzn.

- předem známá absence – zákonný zástupce tuto skutečnost oznámí škole neprodleně po jejím zjištění (např. ozdravný pobyt dítěte, plánovaný pobyt v nemocnici, rodinná dovolená apod.). Absenci doloží zákonný zástupce písemným prohlášením s uvedením důvodu a délky nepřítomnosti dítěte a to nejpozději poslední den, kdy se dítě povinného vzdělávání účastní.
- nenadálá absence – zákonný zástupce omluví dítě neprodleně po zjištění této skutečnosti ústně nebo telefonicky (případně na záznamník na tel. 469 350 453). Písemně doloží důvod a časové rozpětí nepřítomnosti dítěte nejpozději následující den po návratu dítěte do mateřské školy pedagogům v jeho třídě.

V případě nedoložení požadavku omluvy nepřítomnosti dítěte ani po ústním upozornění zákonného zástupce do 3 pracovních dnů, bude ředitelka mateřské školy postupovat v souladu se školským zákonem, popř. ve spolupráci s orgánem sociálně – právní ochrany dětí (OSPOD).

Pokud se zákonný zástupce dítěte rozhodne pro jiný způsob plnění povinnosti předškolního vzdělávání (odst.5 § 34a, školského zákona), je povinen tuto skutečnost oznámit řediteli spádové mateřské školy, a to nejpozději tři měsíce před začátkem daného školního roku. Při plnění povinnosti předškolního vzdělávání způsobem individuálního vzdělávání ověří mateřská škola úroveň osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech a případně doporučí zákonnému zástupci další postup při vzdělávání. Způsob a termíny ověření, včetně náhradních termínů, stanoví ředitelka mateřské školy. Zákonný zástupce dítěte, které je individuálně vzděláváno, je povinen zajistit účast dítěte u ověření.

Předškolní vzdělávání dětí, pro které je povinné, se poskytuje bezúplatně.

Distanční vzdělávání

Mateřská škola poskytuje vzdělávání distančním způsobem, pokud je v důsledku krizových nebo mimořádných opatření (například mimořádným opatřením KHS nebo plošným opatřením MZd) nebo z důvodu nařízení karantény znemožněna osobní přítomnost ve škole více než poloviny dětí jedné třídy.

Mateřské školy mají povinnost poskytovat vzdělávání distančním způsobem dětem, pro které je předškolní vzdělávání povinné, za předpokladu, že chybí většina dětí třídy, která je

organizována výlučně pro tyto děti, nebo chybí většina těchto dětí z celé mateřské školy nebo z celého odloučeného pracoviště.

Distanční formou vzdělávání se rozumí samostatné studium uskutečňované převážně nebo zcela prostřednictvím informačních technologií, popřípadě spojené s individuálními konzultacemi.

V případě, že se opatření či karanténa týká pouze omezeného počtu dětí, který nepřekročí více jak 50 % účastníků konkrétní třídy či oddělení, pokračuje výuka těch, kteří zůstávají v mateřské škole, běžným způsobem. Škola nemá povinnost poskytovat vzdělávání distančním způsobem a postupuje obdobně jako v běžné situaci, kdy děti nejsou přítomné ve škole, např. z důvodu nemoci.

Realizace distančního vzdělávání pro děti, pro které je předškolní vzdělávání povinné, je distanční výuka založena na komunikaci učitele a rodičů, doplněné o občasný přímý kontakt učitele s dítětem. Těžiště vzdělávání spočívá především v inspirativních tipech na společné aktivity dětí a rodičů v domácím prostředí, na tvoření, čtení, didaktické hry, pohybové aktivity, společný poslech hudby atd. Vzhledem k věku je dostačující, pokud učitelé prostřednictvím domluvené komunikační platformy (případně papírovou formou) předávají jednou týdně rodičům tipy na tematicky zaměřené aktivity vhodné pro domácí prostředí. Není potřeba stanovovat hodinový rozsah ani časové vymezení distanční výuky.

Vzdělání probíhá v souladu s RVP PV a ŠVP dané školy. Z hlediska obsahu vzdělávání mohou být východiskem pro přípravu nabídky rozvojových aktivit pro děti, resp. rodiče, vlastní zdroje pedagogů, které využívají i pro vzdělávání v běžném režimu a budou zveřejněny na webových stránkách školy. I v případě distanční výuky jsou rodiče dětí povinni děti z výuky omlouvat, viz Školní řád.

3.12 Podmínky pro poskytování jazykové podpory dětem s nedostatečnou znalostí ČJ

Děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Pokud rodiče sami neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, nemohou své děti v poznávání českého jazyka přímo podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici. Je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora

již od samotného nástupu do mateřské školy. Při práci s celou třídou je třeba mít na vědomí, že se v ní nacházejí i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, uzpůsobit tomu didaktické postupy a děti cíleně podporovat v osvojování českého jazyka.

Mateřské školy poskytují dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

Zvláštní právní úprava platí pro mateřské školy, kde jsou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání (v případě lesní mateřské školy v jednotlivém území, kde zejména probíhá pedagogických program a kde má škola zázemí). V takovém případě zřídí ředitel mateřské školy skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne.

Ředitel mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu.

Podpůrným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, který lze využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy.

V naší mateřské škole je zřízena jedna skupina dětí – cizinců, kterým je poskytována jazyková příprava pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání. Příprava je realizována ve třech blocích v průběhu jednoho týdne (pondělí, středa, pátek). Obsah příprav a jejich realizace vycházejí z doporučených metodik a jsou v souladu se vzdělávacím obsahem školy, třídy.

4. Organizace vzdělávání

4.1 Vnitřní uspořádání školy

Naše mateřská škola sídlí ve dvou stavebně propojených budovách. . Na každé budově jsou 2 třídy.

Hlavní budova: třída „Kot’átka“ a třída „Sluníčka“

Přístavba: třída „Broučci“ a třída „Kртеčci“

4.2 Složení tříd

Do tříd jsou přijímány děti na základě žádosti zákonného zástupce.

- I. třída „Kot’átka“, děti od tří do čtyř let.
- II. třída „Sluníčka“, děti v posledním ročníku mateřské školy.
- III. třída „Broučci“, děti od dvou do tří let.
- IV. třída „Kртеčci“, děti v posledním ročníku mateřské školy.

4.3 Charakteristika jednotlivých tříd

Třída „Kot’átka“ – kapacita je 25 dětí, složení dětí ve věku od 3 do 4 let. Do této třídy jsou často zařazováni sourozenci a z důvodu rozmanitosti věkového složení dětí i děti integrované.

Třída „Sluníčka“ – kapacita je 25 dětí, složení dětí ve věku od 5 do 6 (7) let. Do této třídy jsou zařazovány děti v posledním roce školní docházky. V této třídě je kladen zvýšený důraz na systematickou přípravu dětí ke zdárnému přechodu do ZŠ.

Třída „Broučci“ – kapacita je 28 dětí, zpravidla ve věku od 2 do 3 let (podrobnější informace viz Vzdělávání dětí od dvou do tří let).

Třída „Kртеčci“ – kapacita je 28 dětí, složení dětí ve věku od 5 do 6 (7) let. Do této třídy jsou zařazovány děti v posledním roce školní docházky. V této třídě je kladen zvýšený důraz na systematickou přípravu dětí ke zdárnému přechodu do ZŠ.

Každá třída pracuje dle svého TVP, využívá své metody a formy práce dle složení dětí v jednotlivých třídách. Všechny třídy úzce spolupracují i v dalších aktivitách.

4.4 Plánování činností

Činnosti jsou plánovány podle jednotlivých podtémat, zároveň jsou zveřejňovány na nástěnkách v šatně.

- **činnosti spontánní** (ve třídě, venku),
- **činnosti řízené** (dle druhů inteligencí – verbální, tělesně-kinestetická, interpersonální, intrapersonální, hudební, pracovní, matematicko-logická, přírodní,
- **činnosti pro rodiče** (dle aktuálního dění v MŠ).

4.5 Rozvrh činností během dne

Všechny činnosti jsou vedeny a nabízeny tak, aby respektovaly individuální možnosti dětí, jejich potřeby, zájmy a přání. Děti nejsou do činností nuceny, je jim umožněno jejich dokončení. Jejich pestrá nabídka jsou děti podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování. Pokud se nechtějí účastnit společných akcí, je jim ponecháno osobní soukromí v klidném koutku.

Způsob, jak můžeme co nejlépe rozvíjet potřebnou úroveň kompetencí, vidíme v přizpůsobení podmínek mateřské školy vývojovým, fyziologickým, kognitivním, sociálním a emocionálním potřebám dětí, jejich individuálním potřebám a možnostem, a to především využíváním prožitkového a kooperativního učení s důrazem na hru a samostatné činnosti vycházející ze silného zážitku či zajímavé situace realizované především v menších skupinách a individuální formou.

V každé třídě se daří zajistit souběžné působení dvou učitelek alespoň na 2,5 hodiny denně v hlavním vzdělávacím proudu, při pobytu venku, na vycházce, na školní zahradě, na akcích mimo areál školních budov, na plaveckém výcviku, v tělocvičně, na lyžařském kurzu, na výletech a exkurzích, při návštěvě divadla i při cestování v dopravních prostředcích.

Organizace dne

06.15 – 08.30	scházení dětí, spontánní hra, didakticky zacílená činnost (záměrné a spontánní činnosti s dětmi individuální i skupinové), jazykové chvílky, smyslové hry
08.30 – 09.00	cvičení, hygiena, svačina
09.00 – 09.30	činnosti dětí řízené pedagogem a směřující k plnění výchovných cílů, individuální a skupinová práce s předškoláky
09.30 – 11.30	příprava na pobyt venku, pobyt venku
11.30 – 14.00	hygiena, oběd, odpočinek, (individuální péče pedagogická, logopedická prevence)
14.00 – 16.15	svačina, odpolední zájmové činnosti dětí, spontánní hra

4.6 Přijímací řízení

Děti do mateřské školy přijímá ředitelka na základě podané přihlášky, pohovoru s rodiči a dítětem v den zápisu. Tento den je vždy s časovým předstihem oznámen veřejnosti ve Skutečských novinách, na vývěsce, na webových stránkách školy a těsně před konáním zápisu také vyhlášen městským rozhlasem. Ředitelka školy zahájí správní řízení a na základě kritérií (se kterými je veřejnost předem seznámena) pro přijímání dětí do Mateřské školy, Skuteč, Poršova ulice 240, okres Chrudim, následně vydává rozhodnutí o (ne)přijetí dítěte do MŠ.

5. Charakteristika vzdělávacího obsahu předškolního vzdělávání

5.1 Filozofie školy

Motto: *„Zkušenost je nejlepším učitelem.“ (Cicero)*

Filozofií naší mateřské školy je rozvíjet samostatné a zdravě sebevědomé děti cestou přirozené výchovy s respektováním jejich možností, zájmů a uspokojováním jejich potřeb. Nadále rozvíjet péči v prevenci zdraví dětí a rozvoj dětí talentovaných. První roky dítěte jsou velmi senzitivní a jejich smysluplné využití má význam pro celý život. „Vše, co dítě v předškolním věku získá, jednou zhodnotí a uplatní.“

5.2 Dlouhodobé vzdělávací cíle a záměry

Lidská společnost se mění, vyvíjí a lidstvo postupuje rychle vpřed k dalším poznatkům, schopnostem i možnostem. Je potřebné vzdělávat naše děti tak, aby byly schopné žít, pohybovat se a využívat všech vymožeností vyspělé moderní společnosti. Zároveň však, aby při tom vždy uplatňovaly vnitřní morálku a lidské hodnoty. Chceme, aby trvale upřednostňovaly kvalitní mezilidské vztahy před materiálními hodnotami.

Vedeme děti k vnímání a pochopení skutečnosti, že svět má svůj řád, a že svět přírody a lidí tvoří neoddělitelný celek. Snažíme se vychovávat děti sebevědomé, cílevědomé, ale zároveň citlivé k potřebám ostatních lidí. U dětí rozvíjíme povědomí o tom, že svým způsobem života, jednáním a chováním také ovlivňujeme své zdraví, přírodu, životní prostředí.

Naším hlavním **záměrem** je snaha dovést děti k uvědomění si potřeby chránit sebe sama, být šetrní a ohleduplní ke svým nejbližším, ke svému okolí, k přírodě a životu kolem nás. Záměrem předškolního vzdělávání je rozvíjet každé dítě po stránce fyzické, psychické i sociální a vést je tak, aby na konci svého předškolního období bylo jedinečnou a relativně samostatnou osobností, schopnou zvládat, pokud možno aktivně a s osobním uspokojením, takové nároky života, které jsou na ně běžně kladeny (zejména v prostředí jemu blízkém, tj. v prostředí rodiny a školy), a zároveň i ty, které ho v budoucnu nevyhnutelně očekávají. Tedy základy kompetencí důležitých pro jeho další rozvoj a učení, pro život a vzdělávání. Pracujeme podle RVP PV. O děti se stará kolektiv odborně vzdělaných učitelek. Nabízíme kvalitní, odbornou standardní i nadstandardní péči o všechny děti naší mateřské školy.

Nezastupitelné místo pro utváření osobnosti dítěte má ovšem rodina. Mateřská škola pouze představuje možnost, jak doplnit rodinnou výchovu a jak pomoci dítěti získat předpoklady

k aktivnímu rozvoji jeho osobnosti. Předškolní vzdělávání je vázáno k obecným potřebám daným věkem, ale také k individuálním potřebám a možnostem jednotlivých dětí. Ovlivňuje celou osobnost dítěte, poskytuje mu základy pro celoživotní učení i základy chování a jednání v duchu základních lidských a etických hodnot.

5.3 Přístupy, formy a metody práce

V současné době se klade důraz na výchovu dětí, kde má dítě větší zodpovědnost. Dítěti je dána větší možnost volby a učitelka je zde spíš v roli poradce a pomocníka. Pedagogické aktivity probíhají v rozsahu potřeb každého dítěte. Je nutné poskytnout dětem možnost seberealizace, rozvíjet u nich schopnost samostatně se projevovat jako osobnost působící na své okolí.

Vzdělávání v MŠ je cílevědomý, plánovaný proces, v němž se ve vzájemné rovnováze prolínají spontánní a řízené aktivity.

Vzdělávání není rozděleno do jednotlivých výchov, ale orientuje se k oblastem působení, které vycházejí od dítěte a mezi nimiž je vše smysluplně provázáno, propojeno. Výchovné působení ale probíhá v průběhu celého dne, při všech činnostech, které se vyskytnou. Vzdělávání je založeno na prožitcích dítěte, na jeho vlastní aktivitě. Dítě se učí činnostmi, které vykonává ze své vůle a svého zájmu, se kterými může experimentovat. Veškeré aktivity obsahují prvky hry a tvořivosti, podněcují k zájmu o poznávání a k získávání nových zkušeností a dovedností a jejich dalšího využívání – návaznost na to, co už děti znají, dovedou. Dítě je zaujato hrou, aniž by si to uvědomovalo, se učí.

Při vzdělávání dětí upřednostňujeme rozvíjení smyslového vnímání jako základu veškerého přirozeného poznávání a denně se věnujeme též prevenci narušené komunikační schopnosti – zařazováním jazykových chvil, rozvíjením komunikativních dovedností. Specifickou formou učení je didakticky zacílená činnost, kterou pedagog dítěti nabízí (zastoupeno spontánní i záměrné učení). Je založena také na aktivní účasti dítěte omezující přijímání hotových poznatků. Prožitkové a interaktivní učení probíhá zpravidla v menší skupině či individuálně. Podstatnou součástí vzdělávání je tvořivá improvizace, pružné reagování na okamžitou situaci.

6. Vzdělávací obsah předškolního vzdělávání

6.1 Integrované bloky

V naší mateřské škole máme podmínky, které umožňují mnoho činností a aktivit ze všech oblastí života. Okolí naší mateřské školy nabízí témata poznávání přírody a jejich zákonitostí jako nevyčerpatelný zdroj získávání vědomostí, dovedností a návyků. Vycházíme z poznatku, že předškolní dítě aktivně vstřebává všechny podněty a vlivy vnějšího okolí a reaguje na ně různými činnostmi a aktivitou.

Naše mateřská škola podporuje všestranné a rovnoměrné rozvíjení dětských vědomostí, schopností a dovedností, s respektováním individuálních věkových, vývojových i zdravotních potřeb. Veškeré aktivity jsou vedeny v souladu s rytmem střídání ročních období s využitím jejich specifik a zákonitostí.

V našem školním vzdělávacím plánu je uvedena vzdělávací nabídka uspořádaná do pěti integrovaných bloků a celoročních projektů. Tyto integrované bloky a projekty naplňují vize naší mateřské školy. Integrované bloky a projekty jsou závazné pro celou školu. Určují širší obsahový rámec, ve kterém se všechny třídy pohybují. Podrobné rozpracování integrovaných bloků a projektů je obsahem plánů výchovně vzdělávací práce jednotlivých tříd a uzpůsobeno tak, aby odpovídalo věkovému složení, konkrétním potřebám a specifickým požadavkům dětí jednotlivých tříd.

Každý pedagog zodpovídá za to, že je program pedagogických činností cílevědomý a plánovaný. Účelnost obsahových částí vzdělávací programu je pravidelně hodnocena z hlediska školy i jednotlivých tříd (viz hodnotící systém MŠ). ŠVP a TVP jsou otevřené, přístupné dodatkům i změnám, které vyplnou z konkrétních situací při jejich realizaci.

6.2 Integrovaný blok č. 1. „Čas poznávání“

Charakteristika integrovaného bloku

Integrovaný blok je zaměřen na vytváření co nejlepších podmínek pro přijetí dětí do kolektivu mateřské školy po prázdninách, na vzájemné poznávání, na vytváření příznivého sociálního klimatu ve třídách, jak v budování vztahů mezi dětmi, tak mezi dětmi a pedagogy. Neoddělitelnou součástí bloku je individuální práce s nově přichozími dětmi, jejich začlenění do kolektivu ostatních dětí, také postupné překonávání eventuálních adaptačních potíží

ve spolupráci s rodinou. Děti se postupně učí respektovat daná pravidla soužití ve třídě. Postupně jsou jim nabízeny činnosti s podzimní motivací při respektování specifických cílů RVP PV ve všech oblastech.

1. Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- uvědomění si vlastního těla,
- rozvoj pohybových schopností,
- zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka,
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- zachovávat správné držení těla,
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí, chůze, běh, lezení, házení a chytání míče apod.,
- koordinovat lokomoci a další pohyby,
- zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s náčiním, materiálem,
- postupně zvládat sebeobsluhu – oblékání, vysvlékání, stolování.

Vzdělávací nabídka

Lokomoční a pohybové činnosti – chůze, běh, skoky, lezení

- pohybové činnosti při pobytu venku – chůze, turistika, míčové a jiné hry, průlezky, skluzavky,
- nelokomoční pohybové činnosti – změny poloh a pohybů těla na místě,
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s hračkami, pomůckami, materiálem,
- praktické používání věcí, které děti obklopují,
- pohybové a zdravotně zaměřené činnosti,
- konstruktivní a grafické činnosti,
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti stolování, osobní hygieny, oblékání, úklidu, úpravy prostředí.

2. Dítě a jeho psychika

a) Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních – vnímání, naslouchání, porozumění a produktivních – výslovnost, vyjadřování, mluvní projev.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- pojmenovat většinu toho, co dítě obklopuje,
- vést rozhovor s učitelkou i vrstevníky,
- vyjadřovat své myšlenky, nápady, pocity, přání, potřeby,
- správně vyslovovat, ovládat dech.

Vzdělávací nabídka

- společné diskuse, rozhovory – individuální a skupinová konverzace,
- vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti,
- komentování zážitků, aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv,
- artikulační, řečové, rytmické hry, hry se slovy,
- poslech čtených nebo vyprávěných pohádek a příběhů.

b) Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání,
- rozvoj paměti, pozornosti,
- posilování přirozených poznávacích citů – zvědavost, zájem, radost z objevování apod.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- záměrně pozorovat, všimnout si nového, změněného, chybějícího,
- využívat všech smyslů,
- postupně se naučit soustředit na činnost a udržet pozornost,
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je dítě obklopeno,
- vyjádřit jednoduchou úvahu.

Vzdělávací nabídka

- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů a jevů v okolí dítěte – rozhovory o výsledku pozorování,
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů – určování jejich vlastností – velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky; jejich charakteristických znaků,
- spontánní hra, volné experimenty s materiálem a předměty,

- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností,
- námětové hry a činnosti.

c) Sebepojetí, city a vůle

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě,
- uvědomění si vlastní identity,
- získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti,
- získání relativní citové samostatnosti.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých,
- být aktivní i bez podpory rodičů,
- ve známých a opakujících se situacích ovládat svoje city a přizpůsobovat jim svoje chování.

Vzdělávací nabídka

- spontánní hra,
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, veselí a pohodu,
- plnění úkolů s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné,
- činnosti umožňující samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů.

3. Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- seznamování se s pravidly chování ve vztahu k druhému,
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností, důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je dítě svěřeno do péče,
- překonat stud, komunikovat s dospělým vhodným způsobem, respektovat ho,
- přirozeně a bez zábran komunikovat s jiným dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství,
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad.

Vzdělávací nabídka

- běžná verbální i neverbální komunikační aktivita dítěte s druhým dítětem i dospělým,
- společenské hry, hry s pravidly společné aktivita nejrůznějšího zaměření,

- sociální a interaktivní hry, hraní rolí,
- dramatické činnosti, hudební a hudebně – pohybové hry, výtvarné hry a etudy.

4. Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí – mateřské školy,
- porozumění základním prostředkům verbální i neverbální komunikace v tomto prostředí.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i dětmi – zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn,
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti.

Vzdělávací nabídka

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování,
- aktivity, podporující přirozenou adaptaci dítěte v prostředí MŠ,
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě.

5. Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivnímu vztahu k němu.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- orientovat se v prostředí MŠ – šatny, třída, herna, WC, kuchyň, chodba,
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma i v MŠ opakují,
- chovat se přiměřeně bezpečně v MŠ, doma i venku – na ulici, na hřišti.

Vzdělávací nabídka

- přirozené pozorování blízkého vnitřního i vnějšího prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí,

- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupným způsobem vysvětlit, jak se chránit – dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny apod.

6.3 Integrovaný blok č. 2 „Čas podzimního hraní“

Charakteristika integrovaného bloku

Integrovaný blok je zaměřen na podzimní počasí a jeho zvyklosti. Kdy podzim začíná, podzimní rovnodennost, dny jsou kratší, rána jsou chladná, objevují se mlhy, sluníčko se od nás vzdaluje. Sklízí se úroda z polí, ze zahrad, v lese se sbírají houby. Jehličnaté stromy neopadávají, zůstávají zelené. V holých korunách stromů jsou prázdná hnízda ptáků, která byla v létě ukryta v listí. Poslední slunečné dny umožňují pozorování třpytivých vláken pavučinek babího léta. Rybáři provádějí výlovy rybníků. Ptáci odlétají do teplých krajín a zvířata se připravují k zimnímu spánku. Také ovocné sady a zahrádky se připravují na zimu. V zahradách a poli se objevuje havran – posel zimy.

1. Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- další zdokonalování a rozvoj pohybových schopností, hrubé i jemné motoriky, koordinace ruky a oka,
- uvědomění si vlastního těla – tělové schéma, lateralita,
- zlepšovat kvalitu osvojení věku přiměřených praktických dovedností,
- rozvoj fyzické a psychické zdatnosti.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci – pohybovat se ve skupině dětí, zvládat překážky, užívat různé náčiní,
- koordinovat lokomoci a další pohyby a pohyby těla,
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně – hygienické a zdravotně preventivní návyky – osobní hygiena, přijímání potravy a tekutin, stolování, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.

Vzdělávací nabídka

- zdravotně zaměřené činnosti – vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová a relaxační cvičení, různorodé pohybové aktivity uvnitř i venku,
- pohybové hry, cvičení s říkadly,
- manipulace s cvičebním náčiním, drobným materiálem, s výtvarným materiálem, lepidlem, nůžkami, drobnými hračkami,
- smyslové a psychomotorické hry,
- grafické a konstruktivní činnosti,
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklid, úprava prostředí.

2. Dítě a jeho psychika

a) Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních – vnímání, naslouchání, porozumění i produktivních – výslovnost, vytváření pojmů, mluvní projev, vyjadřování,
- rozvoj komunikativních dovedností verbálních i neverbálních a kultivovaného projevu.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- vyjadřovat samostatně a smysluplně své pocity, úsudky a mínění ve vhodně zformulovaných větách,
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat,
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat,
- porozumět slyšenému – zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách,
- rozlišovat některé obrazné symboly – značky a přiřadit k nim jméno dítěte.

Vzdělávací nabídka

- samostatný slovní projev na určité téma,
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů,
- vyprávění toho, co dítě zažilo, shlédlo,

- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace – vyprávění podle skutečnosti nebo dle fantazie, podle obrazového materiálu

b) Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- rozvoj sluchového a zrakového vnímání,
- přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně logickému,
- vytváření základních matematických představ,
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci – abeceda, čísla.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- vědomě užívat sluchu, zraku i jiných smyslů, všimnout si nového, změněného,
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost,
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité – odhalovat podstatné znaky předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, vzájemné souvislosti mezi předměty a jevy,
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat – operace třídění, porovnávání, uspořádání, orientovat se v počtu do šesti,
- poznat některá tiskací písmena – první písmeno svého jména, sestavit z jednotlivých písmen slovo podle předlohy.

Vzdělávací nabídka

- smyslové hry, činnosti a aktivity zaměřené na rozvoj sluchového a zrakového vnímání, vnímání prostoru a času,
- hry na podporu koncentrace pozornosti a rozvoj paměti,
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant,
- námětové hry a manipulativní činnosti, zaměřené na třídění, porovnávání a uspořádání prvků,
- přirozené situace v průběhu dne – počítání dětí, srovnání jejich počtu, příprava talířů při stolování, řazení dětí na vycházku, počítání dětí u stolečků apod.,

- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů – písmena, číslice, značky, symboly, obrázky.

c) **Sebepojetí, city a vůle**

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- podpora dětí při získávání relativní citové samostatnosti,
- rozvoj schopnosti sebeovládání,
- rozvoj schopnosti vytvářet citové vztahy, rozvíjet je a plně prožívat city.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je,
- ovládat svoje city a přizpůsobovat jim svoje chování,
- snažit se ovládat své afektivní chování – odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, ztlumit vztek, zlost, agresivitu,
- prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí – soucit, radost, náklonnost.

Vzdělávací nabídka

- spontánní hra – příležitosti k pohodě, humoru a spokojenosti,
- příležitosti, činnosti a hry, umožňující samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení,
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání.

3. Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- posilování schopnosti a dovednosti navazovat vztahy k druhým lidem a rozvíjet je,
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem – v mateřské škole, v dětské herní skupině, v rodině.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- přirozeně navazovat kontakty s dospělými i jinými dětmi,
- uvědomovat si svá práva ke vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je,

- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná.

Vzdělávací nabídka

- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách,
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému,
- aktivity podporující sblížení dětí,
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi – kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.

4. Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- dodržování pravidel společenského soužití v mateřské škole i doma,
- další rozvoj schopnosti spolupráce mezi dětmi,
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte,
- rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně,
- aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- uplatňovat návyky společenského chování ve styku s dospělými i dětmi,
- respektovat rozdílné vlastnosti svých vrstevníků, začlenit se do třídy,
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých,
- pochopit, že každý má ve společenství svou roli, podle které je třeba se chovat (v rodině, třídě, herní skupině),
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé,
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn – podílet se na pravidlech jednání a chování ve skupině, řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu a spoluvytvářet prostředí pohody ve třídě,
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení – v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí.

Vzdělávací nabídka

- vymezení jasných a smysluplných pravidel chování ve třídě,
- různorodé společné hry a skupinové aktivity – námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty- umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích,
- přípravy a realizace společných zábav a slavností, oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.,
- tvůrčí činnosti slovesné, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické a podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování, třibení vkusu,
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti – poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének.

5. Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách,
- pochopit, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit,
- rozvoj schopností přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí a jeho změnám.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi,
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte,
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků, škod, upozornit na ně,
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí.

Vzdělávací nabídka

- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v okolí mateřské školy,
- poučení o možných nebezpečných situacích – doprava, kontakt se zvířaty, běžné chemické látky, požár, povodeň, nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy apod.,
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě – příroda živá a neživá, přírodní jevy a děje, rostliny a živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období,
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat.

6.4 Integrovaný blok č. 3 „Čas zimního radování“

Charakteristika integrovaného bloku

Vzhledem k časovému zařazení tohoto bloku do období kolem Vánoc, počátku zimy a jejího průběhu je cílem využít neopakovatelnou a mimořádnou atmosféru vánočních svátků a vést děti prostřednictvím silných pozitivních citových prožitků k vytváření prosociálních postojů a chování k druhému, k rozvíjení dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vtažů k jiným lidem a k postupnému osvojování interaktivních a komunikativních dovedností. Děti získávají poznatky o své rodině, o vánočních zvycích a tradicích, hračkách, zimní přírodě, domácích mazlíčcích apod.

1. Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí,
- rozvoj a užívání všech smyslů,
- prohlubování věku přiměřených praktických dovedností,
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu,
- sladit pohyb s rytmem a hudbou,
- sladit pohyb se zpěvem, ovládat dechové svalstvo,
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů – sluchově rozlišovat zvuky a tony, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat chťě, vůně, vnímat hmatem apod.,
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony – postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.,
- zvládnout sebeobsluhu,
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí, chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých.

Vzdělávací nabídka

- různorodé pohybové a tělovýchovné aktivity, pohybové hry, hudebně pohybové činnosti,
- smyslové a psychomotorické hry,
- pracovní a sebeobslužné činnosti ve všech oblastech – oblékání, stolování, osobní hygiena, úklid, úprava prostředí,
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků.

2. Dítě a jeho psychika

a) Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- podpora rozvoje receptivních a produktivních jazykových dovedností, rozvoje řečových schopností,
- rozvoj komunikativních dovedností verbálních i neverbálních a kultivovaného projevu,
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení, psaní, počítání,
- rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- komentování zážitků, aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv,
- učit se nová slova a aktivně je používat – ptát se na slova, kterým nerozumí,
- naučit se z paměti krátké texty – reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu,
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku,
- popsat situaci – skutečnou i podle obrázku,
- sluchově rozlišit začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech,
- rytmitizovat říkadla, jednotlivá slova,
- poznat některá písmena a číslice, popřípadě slova.

Vzdělávací nabídka

- přednes, recitace, dramatizace, zpěv,
- poslech pohádek a příběhů,
- sluchové a rytmičné hry,
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen,
- prohlížení a „čtení“ knížek a časopisů,
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest.

b) Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- přechod od bezděčné paměti a k pozornosti záměrné,
- rozvoj a kultivace představivosti a fantazie,
- rozvoj tvořivosti, tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření,
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem i k učení.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost,
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí,
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim,
- nalézat nová řešení nebo alternativní,

- přemýšlet a vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje také vyjádřit,
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“.

Vzdělávací nabídka

- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové),
- činnosti zaměřené k vytváření a chápání pojmů a osvojování poznatků – vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, médií,
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity),
- činnosti a hry se symboly – písmena, číslice, značky, piktogramy, symboly, obrazce.

c) Sebepojetí, city a vůle

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- poznávání sebe sama, uvědomění si vlastní identity,
- rozvoj schopností vytvářet citové vztahy, rozvíjet a plně prožívat,
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky,
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, odmítnout podílet se na nedovolených či zakázaných činnostech,
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného,
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost nebo její dokončení,
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti,
- zorganizovat hru,
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky – lásku, soucítění, radost, spokojenost, strach, smutek, odmítání,
- rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí.

Vzdělávací nabídka

- cvičení organizačních dovedností,
- estetické a tvůrčí aktivity – slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další,
- sledování pohádek a příběhů, obohacujících citový život dítěte,
- cvičení v projevu citů, zvláště kladných, v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.),
- hry na téma rodiny, přátelství apod.,
- výlety do okolí – do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.

3. Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.,
- vytváření prosociálních postojů,
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních a neverbálních

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého – obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou,
- spolupracovat s ostatními,
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla.

Vzdělávací nabídka

- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého,
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě,
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci si, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.

4. Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách,
- seznamování se se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije,
- vytvoření povědomí o existenci ostatních kultur a národností,
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole, na veřejnosti),
- chovat se zdvořile,
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě,
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat proti pravidlům a tím ohrožovat bezpečí druhých – odmítat společensky nežádoucí chování (lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost, agresivitu),
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, penězi apod.,
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky – říci, co je zajímavé, co zaujalo,
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů).

Vzdělávací nabídka

- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává,

- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy různých kulturních a uměleckých míst a akcí, zajímavých pro předškolní dítě,
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku – zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod. v jednání lidí,
- estetické a tvůrčí aktivity výtvarné, hudební, dramatické.

5. Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí,
- ochrana dítěte před nebezpečnými vlivy prostředí.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí, dbát o pořádek, čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.),
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí potkat a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit – vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc,
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsob, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí.

Vzdělávací nabídka

- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti pěstitelské a chovatelské, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí,
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenost s jejich

vlastnostmi - praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami.

6.5 Integrovaný blok č. 4 „Čas jarního dovádění“

Charakteristika integrovaného bloku

Obsah tohoto integrovaného bloku reflektuje změny a dění v jarní přírodě a svátky jara. Prožitky z těchto událostí zpracovávají pedagogové do výchovně vzdělávacích činností. Využívají různé výtvarné techniky, aktivity na podporu a rozvoj jemné motoriky, tělovýchovné a hudebně pohybové činnosti, dramatické hry, smyslové hry, hry s didaktickými prvky a jiné tvořivé aktivity. Děti jsou vedeny k samostatnosti, k aktivnímu přístupu, ke schopnosti hodnotit (co se mi líbí – nelíbí, co mě baví – nebaví a proč atd.), učitelky respektují jejich potřeby, zájmy, zkušenosti a individuální předpoklady a dbají na vyváženost spontánních a řízených činností. Společné úsilí všech pedagogů směřuje k rozvoji celé osobnosti dítěte (oblast fyzická, psychická i sociální s důrazem na rozvoj dílčích funkcí), k probuzení zájmu dětí poznávat nové věci a objevovat neznámé jevy kolem sebe.

1. Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- osvojení si poznatků o těle, o jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě,
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu,
- další zdokonalování schopností a dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky, ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí, koordinaci ruky a oka.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- pojmenovat části těla, některé orgány, znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji – o narození, růstu těla a jeho proměnách, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy,

- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc – kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.,
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji a pracovními pomůckami.

Vzdělávací nabídka

- činnosti zaměřené k poznávání těla a jeho částí,
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí,
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů – hrožících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi, k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí,
- pohybové činnosti nejrůznějšího charakteru, podporující rozvoj tělesné zdatnosti, pohybové a manipulativní dovednosti, koordinaci a obratnost, rozsah pohybu.

2. Dítě a jeho psychika

a) Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- další rozšiřování některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení a psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální – výtvarné, hudební, pohybové i dramatické.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma,
- sledovat očima zleva doprava,
- poznat některá písmena, číslice, popř. slova,
- poznat napsané své jméno,
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film

Vzdělávací nabídka

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry a cvičení, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti, asociační cvičení,
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen,
- napodobování a přepis tiskacích písmen vlastního jména,
- práce s knihou, předčítání, rozhovory, vyprávění obsahu, rozhovory o přečteném,
- prohlížení knih.

b) Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy

- chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, méně, stejně, první, poslední apod.; základní číselné a matematické pojmy,
- porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla,
- chápat prostorové pojmy – vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi,
- chápat elementární časové pojmy – teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok,
- orientovat se v prostoru, částečně se orientovat v času.

Vzdělávací nabídka

- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru a v rovině,
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou – číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod. a jejich smysluplná aplikace
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí.

c) Sebepojetí, city a vůle

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- rozvoj a kultivace mravního a estetického vnímání, citění a prožívání,

- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě, k věcem,
- těšit se z příjemných zážitků, z přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním,
- zachytit a vyjádřit své prožitky – slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací.

Vzdělávací nabídka

- výlety a vycházky do okolí MŠ, poznávání přírodního a společenského prostředí,
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností, záměrné pozorování, v čem jsou si lidé podobní a v čem se lidé mezi sebou liší – fyzické a psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem,
- dramatické činnosti – předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích, mimické vyjadřování nálad – úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.,
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních.

3. Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- rozvoj kooperativních dovedností,
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc, chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc,
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování,
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc – pro sebe i pro jiné dítě.

Vzdělávací nabídka

- hry a činnosti, které vedou k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci vyřešit vzájemný spor,
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat) – mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi a dospělými, kamarádi),
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých,
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením.

4. Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňující tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat,
- rozvoj společenského a estetického vkusu.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky – říci co bylo zajímavé,
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik – kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.,
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální – zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus.

Vzdělávací nabídka

- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur, výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, seznamování s tradicemi a zvyky běžnými v kulturním prostředí dítěte.

5. Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí,
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý, pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě zemi, vesmíru,
- pomáhat v péči o okolní životní prostředí a mít povědomí o významu životního prostředí pro člověka,
- porozumět tomu, že změny v nejbližším okolí jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole.

Vzdělávací nabídka

- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií,
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování,
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice,
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník, řeka apod.),
- ekologicky motivované hravé aktivity.

6.6 Integrovaný blok č. 5 „Čas letního cestování“

Charakteristika integrovaného bloku

Obsah tohoto integrovaného bloku reflektuje změny a dění v letní přírodě, Den matek, Mezinárodní den dětí, rozloučení s předškoláky, výlet, začínající léto a blížící se prázdniny. Prožitky z těchto událostí zpracovávají pedagogové do výchovně vzdělávacích činností. Využívají různé výtvarné techniky, aktivity na podporu a rozvoj jemné motoriky, tělovýchovné a hudebně pohybové činnosti, dramatické hry, smyslové hry, hry s didaktickými prvky a jiné tvořivé aktivity.

Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- osvojení si poznatků o těle, o jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě,
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu,
- další zdokonalování schopností a dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky, ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí, koordinaci ruky a oka.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- pojmenovat části těla, některé orgány, znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji – o narození, růstu těla a jeho proměnách, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy,
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc – kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.,
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji a pracovními pomůckami.

Vzdělávací nabídka

- činnosti zaměřené k poznávání těla a jeho částí,

- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí,
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů – hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi, k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí,
- pohybové činnosti nejrůznějšího charakteru, podporující rozvoj tělesné zdatnosti, pohybové a manipulativní dovednosti, koordinaci a obratnost, rozsah pohybu.

1. Dítě a jeho psychika

a) Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- další rozšiřování některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení a psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální – výtvarné, hudební, pohybové i dramatické.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma,
- sledovat očima zleva doprava,
- poznat některá písmena, číslice, popř. slova,
- poznat napsané své jméno,
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film

Vzdělávací nabídka

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry a cvičení, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti, asociační cvičení,
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen,
- napodobování a přepis tiskacích písmen vlastního jména,
- práce s knihou, předčítání, rozhovory, vyprávění obsahu, rozhovory o přečteném,
- prohlížení knih.

b) Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace

Očekávané výstupy

- chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, méně, stejně, první, poslední apod.; základní číselné a matematické pojmy,
- porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla,
- chápat prostorové pojmy – vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi,
- chápat elementární časové pojmy – teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok,
- orientovat se v prostoru, částečně se orientovat v času.

Vzdělávací nabídka

- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru a v rovině,
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou – číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod. a jejich smysluplná aplikace
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí.

c) Sebepojetí, city a vůle

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- rozvoj a kultivace mravního a estetického vnímání, cítění a prožívání,
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě, k věcem,
- těšit se z příjemných zážitků, z přírodních a kulturních krás i setkávání se s uměním,
- zachytit a vyjádřit své prožitky – slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací.

Vzdělávací nabídka

- výlety a vycházky do okolí MŠ, poznávání přírodního a společenského prostředí,
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností, záměrné pozorování, v čem jsou si lidé podobní a v čem se lidé mezi sebou liší – fyzické a psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem,
- dramatické činnosti – předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích, mimické vyjadřování nálad – úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.,
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních.

2. Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- rozvoj kooperativních dovedností,
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc, chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc,
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování,
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc – pro sebe i pro jiné dítě.

Vzdělávací nabídka

- hry a činnosti, které vedou k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci vyřešit vzájemný spor,
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat) – mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi a dospělými, kamarádi),
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých,
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením.

3. Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňující tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat,
- rozvoj společenského a estetického vkusu.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky – říci co bylo zajímavé,
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik – kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.,
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální – zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus.

Vzdělávací nabídka

- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur, výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, seznamování s tradicemi a zvyky běžnými v kulturním prostředí dítěte.

4. Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí,
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách.

Očekávané výstupy (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)

- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý, pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě zemi, vesmíru,

- pomáhat v péči o okolní životní prostředí a mít povědomí o významu životního prostředí pro člověka,
- porozumět tomu, že změny v nejbližším okolí jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole.

Vzdělávací nabídka

- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií,
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování,
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice,
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník, řeka apod.),
- ekologicky motivované hravé aktivity.

7. Dílčí projekty a programy

7.1 „Máme se všichni rádi – pavučina citů“

Tento tematický celek nám postupně přibližuje mezilidské vztahy v rodině, v mateřské škole, ve společnosti jiných lidí. Seznamujeme se s lidmi v různých částech naší planety, jejich způsobem života. Poznáváme nejen náš domov, školu, ale také město (vesnici), ve kterém bydlíme. Přibližujeme si práci rodičů, lidí z nejbližšího okolí. Učíme se vážit si výsledků práce své i druhých. Očekávaným vzdělávacím přínosem tohoto tematického bloku je především příprava dítěte pro soužití s ostatními lidmi. Děti se učí přijmout a uplatňovat základní společenská pravidla a návyky, vytvářet elementární povědomí o přírodním, kulturním i technickém prostředí.

Dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)

- pomáhat dětem překonávat počáteční ostych při adaptaci na nové prostředí, kolektiv,
- zapamatovat si své jméno (značku, věci...) a jména kamarádů, učitelek ve třídě,
- umět se orientovat v prostorách mateřské školy, blízkého okolí,
- zvyknout si na režimové uspořádání dne,
- postupně přijímat pravidla společného soužití,
- rozvíjet prostorovou orientaci, ovládat své tělo,
- rozlišovat některé symboly, porozumět jim,
- umět řešit problémy, rozvíjet tvořivé myšlení,
- vážit si lidské práce, vytvářet povědomí o morálních hodnotách,
- umět vyjádřit svou prosbu, potřebu, své přání,
- sluchově rozlišovat zvuky, tóny,
- osvojovat si poznatky o světě a životě jiných etnik,
- posilovat přirozené reakce dětí – zvědavost, radost, zájem.,
- rozvíjet spontánní a řízené pohybové aktivity,
- rozvíjet komunikativní dovednosti a kultivovaný projev,
- umět chránit své soukromí, bránit se projevům násilí jiného dítěte, ponižování.

Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení

- rozvíjí své poznávací funkce a dovednosti,

- umí se soustředit na danou činnost, zadanou práci dokončí a dovede postupovat podle pokynů,
- orientuje se v prostředí, ve kterém žije,
- umí ocenit výkony druhých, samo se raduje ze svých úspěchů.

2. Kompetence k řešení problémů

- umí řešit problémy, na které stačí, náročnější s oporou dospělého, využívá své zkušenosti, ale i svou představivost,
- svou iniciativou může danou situaci ovlivnit,
- umí užívat číselné a matematické pojmy,
- dokáže volit mezi řešeními, která vedou k cíli a která nejsou funkční.

3. Kompetence komunikativní

- ovládá řeč, hovoří souvisle a logicky, rozumí slyšenému,
- umí vyjadřovat své myšlenky, přání, otázky,
- svoji slovní zásobu umí aktivně využívat při dokonalejší komunikaci s vrstevníky, dospělými

4. Kompetence sociální

- chápe, že lidé jsou různí, mají také své emoce a city, dovede je rozpoznávat a pojmenovat,
- v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla, odlišuje dobro a zlo,
- v kolektivu se umí prosadit, umí se ale také domlouvat a spolupracovat
- chápe, že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou, chápe co je ponižování a ubližování, dokáže se bránit

5. Kompetence činností a občanské

- je schopno spolupráce ve dvojici, skupině,
- spoluvytváří pravidla soužití mezi vrstevníky a chápe nutnost je dodržovat,
- poznáním sama sebe si vytváří pravdivý obraz o sobě, své identitě, vlastnostech, temperamentu, sklonech a schopnostech,
- umí se odpovědně chovat ke svému zdraví, dbá o bezpečí svoje i druhých,

- chce poznávat své okolí a svět, prožívá vztah k lidem, sounáležitost s různými společenstvími

7.2 „Svět kolem nás – výpravy za poznáním“

V tomto tematickém projektu se seznamujeme a poznáváme živou i neživou přírodu, přírodní jevy, časové pojmy, počasí i jednotlivá roční období. Seznamujeme se s vývojem života na naší planetě, poznáváme pravěk. Záměrem je podněcovat u dítěte elementární povědomí o světě a dění v něm. Povědomí o tom, jak může samo ovlivnit životní prostředí v nejbližším okolí a tím vytvářet základy jeho odpovědnosti k problémům celé země.

Dílčí vzdělávací cíle:

- vést děti ke kladnému vztahu k přírodě,
- chápat změny a proměny v přírodě, vývoj země,
- vnímat přírodu živou a neživou jako celek,
- rozvíjet mluvený projev, cvičit paměť, fantazii a představivost,
- vážit si života ve všech jeho formách,
- osvojovat si poznatky o těle, pečovat o své zdraví,
- vést děti k samostatnosti a sebeobsluze,
- podporovat rozvoj všech smyslů (čich, chuť, hmat...),
- osvojovat si praktické dovednosti přiměřené věku dítěte,
- rozvíjet pohybové dovednosti v oblasti hrubé i jemné motoriky,
- podporovat a rozvíjet zájem o učení,
- rozvíjet estetické vnímání.

Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení

- aktivně si všímá co se kolem děje, orientuje se v prostředí, kde žije,
- rozvíjí své poznávací funkce a dovednosti,
- má základní poznatky o blízkém okolí,
- umí postupovat podle pokynů, zadanou práci dokončí.

2. Kompetence k řešení problémů

- všímá si dění v okolí, pozitivní odezva je pro něho přirozenou motivací,

- umí užívat číselné a elementární matematické pojmy,
- umí řešit problémy, na které stačí, má vlastní originální nápady.

3. Kompetence komunikativní

- ovládá řeč, hovoří souvisle a logicky, rozumí slyšenému,
- rozšiřuje svoji slovní zásobu a aktivně ji používá,
- dovede využívat knihy, encyklopedie,
- chápe, že existují i jiné jazyky, se kterými se lidé dorozumívají,
- ovládá dovednosti předcházející psaní a čtení.

4. Kompetence sociální

- dovede označit svoje potřeby, přizpůsobit jim své,
- uvědomuje si, že svým chováním může spoluvytvářet prostředí pohody,
- v běžných situacích uplatňuje základní společenské,
- návyky a pravidla, odlišuje dobro a zlo,
- chápe, že se lidé odlišují, umí k nim být tolerantní, chápe jejich jedinečnost.

5. Kompetence činnostní a občanské

- svoje činnosti dokáže organizovat a zhodnotit,
- umí se přizpůsobovat daným okolnostem,
- je schopno spolupráce ve dvojici, skupině,
- odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem,
- chápe přiměřeně svému věku, co je v souladu s lidskými hodnotami a co je s nimi v rozporu, snaží se tyto hodnoty dodržovat.

7.3 „Slavnosti a svátky“

Slavnosti a svátky nás provázejí celým školním rokem. Od těch pohodových jako jsou divadelní představení pro děti přes události trošku obávané, kterými je hlavně nadílka čerta a Mikuláše. Pak je zde většina svátků plná emocí, lásky a sváteční atmosféry a plných tajemného očekávání. Těmi je především období Vánoc, oslava svátku maminek i svátku dětí. Nesmíme zapomenout ani na svátky jara a karnevalového řádění. Záměrem našeho vzdělávacího úsilí je vedení k rozvoji poznávacích procesů dítěte, jeho citů, kreativity a sebevyjádření. Chceme jeho

vzdělávací dovednosti povzbuzovat k dalšímu rozvoji, prohlubovat mravní i estetické vnímání, cítění a prožívání.

Dílčí vzdělávací cíle:

- vést děti k pohybové dovednosti, umět ovládat dechové svalstvo a sladit pohyb se zpěvem,
- zvládat sebeobsluhu a osobní hygienu,
- rozvíjet pozitivní city dítěte ve vztahu k sobě (získávání sebevědomí, sebedůvěry, uvědomění si své identity),
- rozvíjet dovednosti výtvarné, hudební, hudebně - pohybové, pohybové i dramatické (besídky pro veřejnost),
- rozvíjet psychickou i fyzickou zdatnost,
- rozvíjet estetický vztah k životu, účastnit se různých akcí a oslav,
- osvojovat si dovednosti v péči a podpoře zdraví a bezpečnosti (sezonní sporty a činnosti),
- zvládat určité pracovní úkony,
- rozvíjet správnou výslovnost, ovládat tempo, dech a intonaci řeči,
- rozvíjet schopnost samostatně pracovat s novými informacemi,
- vést děti k uvědomění si, že existují osobnostní odlišnosti a že jsou přirozené

Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení

- snaží se zhodnotit své pokroky a ocenit výsledky druhých,
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, raduje se z toho, co samo zvládlo,
- získané znalosti uplatňuje v praktických situacích.

2. Kompetence k řešení problémů

- uvědomuje si, že svou snahou může ovlivnit vzniklou situaci,
- snaží se samo spontánně řešit známé a opakující se situace,
- umí užívat při řešení praktických i myšlenkových problémů logické i empirické postupy.

3. Kompetence komunikativní

- ovládá řeč, hovoří souvisle a logicky, rozumí slyšenému,

- rozšiřuje svoji slovní zásobu a aktivně ji používá,
- dovede využívat knihy, encyklopedie,
- dokáže sdělovat své prožitky, pocity a nálady (zpěvem, kresbou, vyprávěním, pohybem).

4. Kompetence sociální

- uvědomuje si, že svým chováním a jednáním může spoluvytvářet prostředí pohody,
- chápe, že lidé jsou různí, mají také své emoce a city, dovede je rozpoznávat a pojmenovat,
- při společných činnostech se dokáže podřídit, ale i prosadit, umí spolupracovat,
- umí být obezřetné při setkání s neznámými lidmi, anebo v neznámých situacích.

5. Kompetence činností a občanské

- umí se přizpůsobovat daným okolnostem, je schopno spolupráce ve dvojici, ve skupině,
- spoluvytváří pravidla soužití mezi vrstevníky a chápe nutnost je dodržovat,
- poznáním sama sebe si vytváří pravdivý obraz o sobě, své identitě, vlastnostech, temperamentu, sklonech a schopnostech,
- chce poznávat své okolí a svět, prožívá vztah k lidem, sounáležitost s různými společenstvími,
- umí si vážit práce i úsilí druhých a ke svým povinnostem dokáže přistupovat odpovědně.

7.4 „Slunce, vítr, voda, vzduch, ve zdravém těle zdravý duch“

Mezi velmi oblíbené patří témata týkající se poznávání vlastního těla, hygieny těla i ústní dutiny, poznatkům o nemocech, předcházení úrazům i prevencí nemocí z nachlazení. Vedle správné sebeobsluhy se seznamujeme i s některými druhy sportů a sportovních činností během celého roku. A ještě tolik oblíbené výlety a poznávací vycházky po okolí mateřské školy a našeho města. Záměrem je rozvoj fyzické i psychické zdatnosti dítěte, učení sebeobslužných dovedností a vedení ke zdravému životnímu stylu – podpora péče o zdraví, osobní pohodu, bezpečí. Prevence sociálně patologických jevů.

Dílčí vzdělávací cíle:

- vést děti k uplatňování základních společenských a hygienických návyků,
- upevňovat a podporovat dětská přátelství,

- vést děti k pochopení, že za své rozhodnutí ponesou odpovědnost, následky,
- mít povědomí o životním prostředí, uvědomovat si, jak můžeme svým chováním a jednáním ovlivňovat prostředí, vlastní zdraví,
- umět chránit své zdraví a zdraví kamarádů,
- získávat schopnost umět ovládat své chování, vůli,
- v případě potřeby umět požádat druhého o pomoc pro sebe i jiné,
- rozvíjet pohybové dovednosti, osvojovat si poznatky o sportu, sportovních činnostech, koordinovat lokomoci,
- rozvíjet všechny smysly dítěte, podporovat jejich užívání,
- umět se přizpůsobovat změnám, které na nás působí,
- těšit se z pěkných zážitků, chápat, co znamená přátelství.

Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení

- rozvíjí své poznávací funkce a dovednosti,
- umí se soustředit na danou činnost, zadanou práci dokončí, dovede postupovat podle pokynů,
- své znalosti a zkušenosti umí využít ve vzniklých situacích,
- umí experimentovat a užívat vhodných pojmů a symbolů.

2. Kompetence k řešení problémů

- umí užívat číselné a elementární matematické pojmy,
- umí chápat jednoduché postupy řešení různých úloh a situací,
- vnímá, že za snahu a úspěch je oceněno, ale bojí se chybovat.

3. Kompetence komunikativní

- ovládá řeč, hovoří souvisle a logicky, rozumí slyšenému,
- dovede využívat knihy, encyklopedie,
- umí vyjadřovat své myšlenky, přání, otázky,
- uvědomuje si, že se lidé dorozumívají i jinými jazyky a jsou mu vytvořeny podmínky k učení jiného jazyka.

4. Kompetence sociální

- dovede označit svoje potřeby, přizpůsobit jim své,

- uvědomuje si, že svým chováním a jednáním může spoluvytvářet prostředí pohody,
- v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla, rozlišuje dobro a zlo,
- umí napodobovat správné chování v mezilidských vztazích, které nachází ve svém okolí.

5. Kompetence činností a občanské

- svoje činnosti dokáže organizovat a zhodnotit,
- odhaduje rizika ohrožující zdraví,
- chce poznávat své okolí a svět, prožívá vztah k lidem, sounáležitost s různými společenstvími,
- chápe, že činnost a pracovitost jsou přínosem a naopak lhostejnost a nezájem o to, co se kolem děje, má negativní důsledek.

7.5 „Dopravní výchova – červená, žlutá, zelená, co to asi znamená“

Vedeme děti k získávání a upevňování vědomostí a zkušeností z dopravní výchovy. Seznamujeme se s některými druhy dopravních prostředků, s cestováním. Cílem tématu je naučit děti bezpečnému chování v silničním provozu, získávání a utváření správných bezpečnostních návyků do budoucna. Vedeme děti k umění předvídání rizik, správnému vyhodnocování situací a následně k vhodnému jednání. Tyto vlastnosti jsou velmi prospěšné pro jejich bezpečný pobyt venku, pro pobyt v silničním provozu. Učíme se vážit si života, zdraví a chránit jej. Prakticky nacvičujeme bezpečné chování v některých dopravních situacích (modelové situace na dopravním hřišti na školní zahradě, v běžném silničním provozu, ukázkové CD, hry s dopravní tematikou, exkurze na policejním oddělení apod.).

Dílčí vzdělávací cíle:

- bezpečné chování dětí v silničním provozu (využívat praktické ukázky varující dítě před nebezpečím),
- získávání a utváření návyků do budoucna,
- předvídat rizika, správně vyhodnocovat situace a vhodně jednat,
- naučit se vážit si života a chránit jej,
- prakticky nacvičovat bezpečné chování v některých dopravních situacích (hry a aktivity na našem dopravním hřišti).

Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení

- získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích,
- objevuje a seznamuje se s novými pojmy, znaky a symboly,
- učí se bezpečně jízdě vzhledem ke svému věku a fyzickým schopnostem.

2. Kompetence k řešení problémů

- řeší problémy a situace, na které stačí,
- dokáže zvolit na základě vlastních zkušeností správné řešení,
- všímá si dění v okolí, chápe, že svou aktivitou může ovlivnit každou situaci.

3. Kompetence komunikativní

- ovládá řeč, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi,
- slovně reaguje a vede logický dialog,
- hovoří ve vhodně formulovaných větách.

4. Kompetence sociální a personální

- umí rozpoznat nevhodné chování, vnímá ubližování a agresivitu,
- uplatňuje základní společenské návyky a pravidla,
- při společných činnostech a akcích spolupracuje, umí se prosadit, ale i spolupracovat.

5. Kompetence činnostní a občanské

- dbá o bezpečí své i druhých,
- chová se odpovědně vzhledem k okolnímu prostředí.

7.6 „Ekologie – příroda může existovat bez člověka, ale člověk bez přírody nikdy“

Smyslem tohoto tématu je vést děti k poznání, že již od narození jsme spjati s přírodou. Na jaře, v létě, na podzim i v zimě, vždy nalezneme něco, co nás překvapí, obohatí. Obě budovy naší mateřské školy se nacházejí v blízkosti krásné přírody, kterou můžeme často navštěvovat i pozorovat. Příroda - to je vzduch, který dýcháme, voda, kterou pijeme, půda, která dává zvířatům i lidem potravu. Jsou to stromy, rostliny, lidé, ptáci, zvířata, louky, hory, řeky, počasí

apod. Příroda je vše krásné, co nás obklopuje, ale nedá se koupit ani udělat. Poznáváme důležitost přírody pro život lidí, seznamujeme se s některými škodlivými vlivy člověka a civilizace na přírodu, učíme se přírodu chránit. Chceme-li být zdraví, spokojení a veselí, musí být zdravá i příroda.

Dílčí vzdělávací cíle:

- seznámení se s místem kde žije, pochopení změn způsobených lidskou činností,
- rozvoj psychické a fyzické zdatnosti,
- osvojování si praktických dovedností přiměřených věku,
- rozvoj komunikativních dovedností a smyslového vnímání,
- vytvářet základy pro práci s informacemi,
- umět vyjádřit získané dojmy a prožitky,
- rozvoj úcty k životu ve všech formách.

Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení

- má elementární poznatky o světě lidí, přírody a techniky,
- orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije,
- dovede hodnotit pokroky své i druhých,
- experimentuje a uplatňuje získané zkušenosti pro další učení,
- aktivně si všímá co se kolem děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí.

2. Kompetence k řešení problémů

- dovede vnímat problém jako samozřejmou součást života a učení,
- řeší náročnější problémy s oporou dospělého,
- umí rozlišit řešení, která vedou k cíli a řešení, která funkční nejsou,
- problémy řeší na základě bezprostředních zkušeností, zkouší, experimentuje, hledá varianty.

3. Kompetence komunikativní

- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knihy, encyklopedie, mapy ...),

- umí vyjadřovat své myšlenky, prožitky, pocity nejen komunikací, ale i prostředky výtvarnými, hudebními,
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu, aktivně ji umí používat,
- v běžných situacích komunikuje bez zábran i s dospělými; ví, že být iniciativní i aktivní je výhodou.

4. Kompetence sociální a personální

- dovede samostatně rozhodnout o svých činnostech,
- rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlivost, ubližování a lhostejnost,
- umí ve skupině spolupracovat, při činnostech se domlouvat,
- vnímá svou sounáležitost s přírodou.

5. Kompetence činnostní a občanské

- chrání hodnoty spojené se zdravím,
- má zájem o druhé a o to, co se děje kolem, váží si práce druhých,
- vnímá svou sounáležitost s přírodním a společenským prostředím,
- vnímá, že prostředí, ve kterém žije, může ovlivnit svým chováním,
- své hry a činnosti se učí plánovat, řídit a vyhodnocovat.

Další programy:

- Celé Česko čte dětem
- Mrkvička
- Minimální preventivní program

8. Evaluační systém

Právní normy a dokumenty, které se vztahují k vlastnímu hodnocení školy:

- a) Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, školním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- b) Vyhláška č. 15/2005 Sb., ve znění vyhlášky č. 225/2009 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy.

Evaluační a hodnocení jsou nezbytnou součástí jak vzdělávacího procesu v jakémkoliv školském zařízení, tak samotného plánování a projektování v těchto zařízeních. Dnes má každá škola svůj výchovně vzdělávací program, sama také zodpovídá za to, že je vše v pořádku a že její program funguje. Hodnocení školy by nám mělo dát jakési „vysvědčení“ školy v jednotlivých hodnotících oblastech. Hodnotíme podle kritérií, která si sami stanovujeme.

Prvním a nejjednodušším stupněm sledování toho, do jaké míry se plní (neplní) naplánované činnosti, je **kontrola** (viz příloha č. 1 Plán kontrolní činnosti ředitelky školy). **Hodnocení** se užívá ve vztahu k lidem. Protože pracujeme s lidmi, s dětmi je velmi těžké stanovit nějaká měřitelná kritéria – výsledek vzdělávání je prakticky neměřitelný. Produktem vzdělávání ve školství je vzdělané dítě, připravené pro vstup do života. V MŠ je to úroveň osobních hodnot, postojů a kompetencí takových, aby se dítě chovalo slušně ve společnosti. Je to vlastně všechno to, co je člověk schopen efektivně ve svém dalším životě použít. Dalo by se tedy říci, že posláním mateřské školy je vyrovnat šance jednotlivých dětí pro vstup do základní školy. Hodnotíme děti – viz příloha č. 3 Záznamy o pozorování dítěte, hodnotíme pedagogy (viz příloha č. 2 Kritéria pro hodnocení práce učitelky v souvislosti s pedagogickými zásadami v ŠVP).

Evaluační je procesem systematického shromažďování a analýzy informací podle daných kritérií (prováděných pracovníky školy) za účelem dalšího rozhodování. Evaluační probíhá ve dvou úrovních: na úrovni školy a na úrovni třídy. Provádí je ředitelka školy, pedagogický sbor i každý jednotlivý pedagog a zaměstnanec.

Evaluační tematických oblastí:

- vzhledem k dílčím cílům,
- vzhledem ke klíčovým kompetencím.

Evaluační průběžná

- stručné poznámky do plánů

8.1 Oblasti evaluace na úrovni školy

Koncem každého pololetí analyzujeme a vyhodnocujeme podmínky a výsledky výchovně vzdělávacího procesu. Hodnotíme, nakolik jsou námi vytyčené cíle naplňovány. Hodnotíme způsob zpracování a realizaci obsahu vzdělávání. Hodnotíme práci pedagogů, případně ostatních zaměstnanců. Zhodnocení probíhá na pedagogické radě, je pořízen písemný záznam.

8.2 Oblasti evaluace na úrovni třídy

Provádí většinou pedagog ve dvou základních hodnotících rovinách.

V první řadě hodnotí svoji práci tzv. **autoevaluace** (sebereflexe). Sebehodnocení pedagogů je v praxi poměrně běžnou záležitostí. Zjišťuje, zda výsledky práce odpovídají jejím představám, věnovanému úsilí. V tomto případě tedy učitelka hodnotí, zda dosahuje či nedosahuje stanovených cílů – jak v průběhu tematického bloku, projektu, tak po jeho skončení. Hodnocení většího či menšího tematického celku provádíme po jeho dokončení nebo i v jeho průběhu a zamýšlíme se nad tím, zda byl vytyčený specifický cíl naplněn a jaké další cíle byly sledovány. Podle získaných výsledků můžeme dál plánovat tematické celky, jejich části upravovat, obměňovat, obohacovat o nové náměty, hledat nové prostředky činnosti. Hodnotíme aktivitu, zájem dětí o dané téma, jejich náměty, odchýlení od původního plánu, posun sociálních vztahů mezi dětmi, své pedagogické působení, důvody nezdarů a jiné skutečnosti.

Zvláště pedagogové mateřských škol neustále zvažují své postupy s obavami o jejich správnost. Protože se nemohou opřít o přesné návody a pokyny (nemají dnes k dispozici jednotné a podrobné plány úkolů, které by bylo třeba plnit), nemohou ani nalézt univerzální odpověď. Na otázku, zda postupují správně, si musí sami odpovědět (to, co je v některém případě vyhovující, jinde vyhovět nemusí). Znamená to „ohlížet“ se za sebe, rozmýšlet své kroky, sledovat výsledky a samostatně je hodnotit v porovnání s obecnými požadavky. Pedagog může vše konfrontovat s RVP PV a odpověď, kterou získá, je rozhodující argument. Pokud si pedagog na své otázky odpoví kladně, získá většinou jistotu ve své práci, osobní i profesní uspokojení, a tím i pozitivní motivaci do další práce. Neuspokojivé odpovědi by měly být pro něho motivací k vyššímu pracovnímu či osobnímu úsilí nebo ke změně (viz příloha č. 4

Hodnotící list pro učitelku MŠ). Sebehodnocení provádějí i provozní zaměstnanci školy (viz příloha č. 5 Záznam provozního zaměstnance).

Autoevaluace je normální mechanismus kontroly vlastní práce, která má vést ke zvyšování kvality práce pedagoga, školy. Pedagog je zároveň hodnocen ředitelem školy (viz příloha č. 2 Kritéria pro hodnocení práce učitelky v souvislosti s pedagogickými zásadami v ŠVP), popř. jinými pedagogy (hospitace, vzájemné hospitace mezi pedagogy, hodnocení začínajícího pedagoga pedagogem, který ho uvádí do praxe).

Ve druhé rovině hodnotí učitelka **vzdělávací výsledky dětí**. Tedy zda cíle, které si stanovila pro celou skupinu, jsou (a do jaké míry) naplňovány jednotlivými dětmi. Učitelky si vedou pedagogickou diagnostiku. Zpracovávají své poznatky a postřehy o dětech a zaznamenávají je do předtištěných tzv. „Záznamů o pozorování dítěte“. Vyhodnocují svá pozorování, popisují posun dětí v oblasti pohybové, hrubé a jemné motoriky, sociálních vztahů a hry, poznatků, myšlenkových operací, komunikace a jazykového projevu, prostorových a početních představ, hudebních a výtvarných projevů, grafomotoriky, projevů chování vůči vrstevníkům i dospělým atd. Sledujeme a zaznamenáváme individuální rozvoj dětí, jejich individuální pokroky v učení. Výsledky využíváme při tvorbě individuálního vzdělávacího programu, pro komunikaci s dítětem i pro informaci rodičů a neformální spolupráci s nimi. Důležitým smyslem průběžné evaluace je možnost včas zachytit u dítěte případné problémy či nedostatky, vyvodit odborně podložené závěry pro další rozvoj dítěte a pomoci dítěti v jejich řešení a včas intervenovat další potřebnou odbornou pomoc. U předškolních dětí porovnáváme posun v kresbě, schopnosti spolupráce, chuti k získávání nových poznatků, sebevědomí a aktivit, posun v představách, jazykovém citu, fantazii a jiných dovednostech potřebných k jejich dalšímu vzdělávání.

U dětí integrovaných a u dětí s odkladem školní docházky zpracováváme pedagogickou diagnostiku častěji, s potřebou individuálního vzdělávacího plánu nebo plánu pedagogické podpory.

Všechny realizované činnosti hodnotíme v souladu s rámcovým i školním vzdělávacím programem a zejména z pohledu přínosu pro děti, což je podkladem pro naši další práci.

Při **vnější evaluaci** používáme v průběhu 1-2 let dotazníky pro rodiče, které dle potřeby obměňujeme a doplňujeme. Jako zpětná vazba nám slouží i reakce veřejnosti na naší mateřskou školu.

Hodnotící zpráva

Závěrečná autoevaluační zpráva slouží výhradně potřebám školy. Je také jedním z podkladů pro hodnocení školy Českou školní inspekcí. Zpráva je shrnutím získaných informací za uplynulé období, vyhodnocením stanovených oblastí – pozitiv i negativ. Základem musejí být pravdivé a relevantní údaje. Pomáhá nám formulovat nové cíle a úkoly, vedoucí k odstranění nedostatků (návrhy na nápravná opatření) a posílení zjištěných předností.

8.3 Struktura vlastního hodnocení školy

1. Soulad ŠVP s požadavky RVP PV

- Obsahuje ŠVP všechny požadované informace?
- Vyjadřuje jasně a srozumitelně, oč usilujeme, kam směřujeme?
- Je dostatečně funkční pro naši práci? (jeho otevřenost, flexibilita k okolnostem a změnám)
- Realizace integrovaných bloků (obsah, formální kvalita integrovaných bloků).
- Podporuje vhodné formy a metody?

Evaluačním nástrojem je dotazník pro pedagogické pracovnice, vzájemná diskuse.

2. Podmínky ke vzdělávání

- *věcné podmínky*: prostory a vybavení z hlediska požadavků vzdělávacích, bezpečnostních a hygienických,
- *životospráva*: režimová pravidla a aktivity (stravování, pohybové aktivity),
- *psychosociální podmínky*: celková atmosféra školy, třídy, kvalita komunikace, přístup k dětem, způsob jejich vedení, respekt k individuálním potřebám),
- *organizační podmínky*: denní řád, poměr spontánních a řízených činností, podmínky pro individuální a skupinovou činnost, přizpůsobivý adaptační režim,
- *řízení*: vymezení pravidel, spolupráce a týmová práce, kvalita plánování,
- *personální a pedagogické zajištění*: odborná kvalifikace a její doplňování (logopedické kurzy, sebevzdělávání), profesionalita pedagogů, zajišťování spolupráce s odborníky (speciální pedagog, surdoped, logoped),
- *spoluičast rodičů*: vzájemné vztahy mezi rodinou, školou, formy a obsah komunikace a spolupráce.

Evaluačním nástrojem jsou dotazníky a SWOT analýza.

3. Průběh vzdělávání

- *každodenní vzdělávací práce*: hodnotí každý pedagog každý den zpětnou vazbou, zápisem v třídní knize,
- *tematický celek*: hodnotí každý pedagog po jeho ukončení zápisem v třídní knize, pololetní analýza výchovně vzdělávací práce v rámci obou učitelek na třídě,
- *akce v rámci školy*: vyhodnocení po jejich ukončení v rámci pedagogických porad,
- *celkový průběh vzdělávání*: formou rozhovoru, diskuse na pedagogické poradě – plán porad.

4. Výsledky vzdělávání

- *náhodným a cíleným pozorováním dítěte v běžných situacích*: každý pedagog vede a průběžně dle potřeby doplňuje individuální záznamy o dětech,
- *adaptace*: po ukončení adaptačního období hodnotí pedagogové ve třídě v rámci pololetní analýzy,
- *kompetence dětí*: hodnotí učitelka, rodiče formou vzájemného rozhovoru, pololetní analýza, na pedagogické poradě.